

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

Ο ΕΡΗΜΙΤΗΣ

ΗΘΙΚΟΝ ΜΗΓΗΜΑ

(Εκ τοῦ Γαλλικοῦ).

(Ἔκτα, 13α φυλλ. 46.)

ΚΕΦ. Δ'.

Ὁ Πύργος τοῦ Διετρίχου.

Ὅσον ὁ πύργος τοῦ Βαλδοβέργου ἦτον εὐάρεστος πρὶν τῆς κατατροφῆς του,τότον φρικώδης ἦτον ἡ ἐποψὶς τοῦ Πύργου τοῦ Διετρίχου τοῦ Φελσαγγείμου, ὅστις ἐκαίτο εἰς τὰς ὀχθὰς τοῦ Ῥήνου. Ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπλοῦντο σκοτεινὰ δάση, κατοικούμενα ὑπὸ μόνων ἀγρίων ζώων, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ εἰς μέγα βάθος ἐμυκῶντο

τὰ ταχέα τοῦ Ῥήνου κύματα. Αὐτὸς δὲ ὁ Πύργος ἦτο ἐκτεταμένος ἐπὶ ἀποτόμου πέτρας, καὶ τὰ μὲν ὑπογεῖα αὐτοῦ περιεῖχον σκοτεινὸς φυλακὰς μόνον, τὰ δὲ ὑπερῶα ἐπάνειά τινα δωμάτια, μόλις αἰκήσιμα, πρὸς χρῆσιν τοῦ κυρίου καὶ τῆς συζύγου του.

Ματίλδη ἦτο τὸ ὄνομα τῆς εὐγενούς κυρίας, ἥτις ἤνωσε τὴν τύχην της μετὰ τὴν τοῦ Διετρίχου· ὁ χαρακτήρ δ' αὐτῆς ἦτο τόσον γλυκὺς, ἔσον ἡ διάθεσις τοῦ συζύγου της ἦτον σκληρὰ καὶ ἀγρία. Ὁ Διετρίχος μέχρις οὗ τὴν νυμφευθῆ ἐπετηδιύθη νὰ κρύψῃ ὑποκρινόμενος τὴν δυστροπίαν τῆς καρδίας του· ὥστε βραδέως μόνον ἀνεγνώρισεν ἡ Ματίλδη τὸ λάθος, εἰς ὃ τυφλὴ ἐμπιστοσύνη τὴν ἔρριψε, καὶ ἐκλαυν ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτον εὐσεβεστάτη, παρηγορεῖτο διαλογιζομένη, ὅτι ὁ Κύριος ἐπέτρεψε τὴν ἀπατηθῆ ὅπως δοκιμάσῃ τὴν πίστιν της, καὶ ἀπεφάσιζε νὰ ἐγκαρτερῇ προσδοκῶσα τὸ τέρμα τῆς υπάρξεως καὶ τῶν δεινῶν της.

ΠΑΝΔΩΡΑ

Ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας τῆς ἐπέσυρε τὴν εἰς αὐτὴν προσήλωσιν ὅλων τῆς τῶν ὑποτελῶν, ἐνῶ ὁ σύζυγός τῆς γενικῶς ἐδδελύττετο ὑπ' αὐτῶν, ἐξαίρεσει τῶν ἀνθρώπων τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἀρπαγῆς, οὕς ὥδῃ γαί εἰς συνεχεῖς λαφυραγωγίας.

Ἡ Ματίλδη οὐδὲ τὰς ἐλαχίστας παρημέλει ἀφορμὰς τοῦ νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν ἱππότην εἰς ἐπιεικέστερα αἰσθήματα. Τότε δ' ἡ ἀγγελικὴ αὐτῆς γλυκύτης ἐβίβεν εἰς τοὺς λόγους τῆς ἀνέκφραστον γοητείαν. Ἐνίοτε τῷ παρίστα τὴν ἀπρέπειαν τῆς διαγωγῆς του καὶ τὸ μῖσος εἰς ὃ ἐξετίθετο· ἀλλ' ὁ ἱππότης παρεφίετο, ἢ ἀποκρινόμενος διὰ μωροῦ μειδιάματος εἰς τὰς σοφὰς τῆς συζύγου του παραινέσεις, ἐμακρύνετο ἀποτόμως, καὶ τὴν ἄφινε μόνην νὰ ζητῇ παραμυθίαν εἰς τοὺς κόλπους τῆς θρησκείας διὰ τὸ ἀνωφελεῖς τῶν προσπαθειῶν τῆς.

Εἰς τοὺς ὑπογείους τοῦ Πύργου θαλάμους ἔκειντο πλείστοι αἰχμαλῶται, οὓς ὁ Διέτριχος εὐαρεστεῖτο νὰ βασανίζῃ, διότι ἐτόλμων ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὰς ἀδίκους αὐτοῦ ἀπαιτήσεις καὶ ν' ἀποκρούσωσιν τὴν εἰς αὐτὴν διὰ τῆς δίας. Ὅποια ἦτον ἡ θλίψις τῆς εὐτεβοῦς καὶ συμπαθοῦς Ματίλδης, ὅταν ἤκουε τοὺς γογγυσμούς τῶν θυμάτων τούτων τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἐκδραρότητος! Ἀπειράκις ἀπειραῖσθαι νὰ μαλάξῃ τὴν σκληρότητα τοῦ συζύγου τῆς διὰ παρακλήσεων καὶ δακρύων. Ἀλλ' ἄπαται αἱ προσπάθειαι τῆς ἐμὲνον ἀτελοσφόρητοι, καὶ ἀναγκασθεῖσα νὰ σιωπᾷ, πρὸς τὸν Θεὸν ἀπηυθύνετο μόνον καὶ αὐτὸν μόνον ἐπεκαλεῖτο ἵνα ἐπαναγάγῃ τὸν σύζυγόν τῆς καὶ κάμψῃ τὴν καρδίαν του.

Ὅταν ὁ Διέτριχος ἦτον εἰς τὸν Πύργον, ἡ δυστυχὴς Ματίλδη δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰς αὐλὰς, αἱ τινες περιεκύκλουν τὴν εὐρύχωρον ταύτην φυλακὴν· ἀλλ' ὅταν ἦν ἀπὼν καὶ αἱ ἀπουσίαι του διήρχον πολλάκις ὁλοκλήρους μῆνας, τότε ἀπῆρχετο αὐτὴ εἰς τὰς ἐξοχάς, ὅπως ἀναπνέουσα ἀέρα ψυχρότερον καὶ λητμονήσῃ ἐν ταῖς σκηνογραφίαις τῆς φύσεως τὰ θεινὰ καὶ τὰς θλίψεις τῆς. Τότε ὡσαύτως ἐπεσκέπτετο καὶ τὴν ταπεινὴν ἀχυρίνην καλύδην, ἐν ᾗ ἔκειτο ὁ ἀσθενής, καί, διὰ τῆς φροντίδος καὶ ἐλεημοσύνης τῆς, παρηγόρει καὶ ἀνεκαύφιζε τὸν δυστυχῆ, καίτοι συγχνάκις, ἐν ᾧ ἤθελε νὰ παύσῃ τὰ δάκρυα τῶν ἄλλων δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὰ ἰδικά τῆς, συγκρίνοντας τὰς ἰδίας τῆς ἀτυχίας πρὸς τὰς ἃς ἤρχετο νὰ πράξῃ. Ὅταν δ' ἐπανήρχετο εἰς τὸν Πύργον, ἐνόμιζεν ἑαυτὴν εὐτυχῇ, ὅτι προσέθεσεν ἀγαθὴν πράξιν εἰς τὰς συνεχεῖς θυσίας, ἐξ ὧν συνέκειτο πᾶσα ἡ ὑπαρξίς τῆς, καὶ ἠλπίζεν ὅτι αἱ εὐχαὶ ἐκείνων, εἰς οὓς ἐπραξέ τι ἀγαθόν, θέλουσιν ἀναβῆ εἰς οὐρανὸν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ἐπιτύχει τὴν μεταβολὴν τοῦ συζύγου τῆς καὶ τὸ τέλος τῶν δυστυχιῶν τῆς.

Ἀλλοτε πάλιν ἔχυνε πικρὰ δάκρυα βλέποντα ἑαυτὴν μόνην καὶ ἐγκαταλελειμμένην, ἐπειδὴ, ἐξ ὅλων τῶν κατοίκων τοῦ Πύργου δὲν ὑπῆρχεν οὐδεὶς φαινόμενος εἰς αὐτὴν ἄξιος ἐμπιστοσύνης καὶ ὃν ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ συμμέτοχον τῶν πόνων τῆς. Ὁ ἐπιστάτης ἦτον ἐκ τῶν ὑποῦλων ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες θέλοντες νὰ δειχθῶσιν εἰς πάντας χρήσιμοι, δὲν εὐπρε-

στοῦν κανένα. Τοιοῦτοτρόπως παρόντος μὲν τοῦ Κυρίου του, ἐδεικνύετο πρόθυμος νὰ πράξῃ καὶ τὰς ἐλαχίστας θελήσεις του· ἀπόντος δ' ἐκείνου συνεκέντρον ὅλην τὴν προθυμίαν, ὑπὲρ τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς κυρίας. Ἐπομένως δὲν ἐπεδοκίμαζε μὲν τὴν διαγωγὴν τοῦ ἱππότη, ἀλλ' οὐδ' εἶχεν ἱκανὴν χαρὰν καὶ ἰσχὺν, ὥστε νὰ ἐκφράσῃ ἐλευθέρως τὸν στοχασμὸν του, καὶ ἐτι ὀλιγωτερον ὅπως θυσιάσῃ εἰς φιλοδικαίους θεωρίας τὰ πλεονεκτήματα τῆς θέσεώς του. Τῆς γυναικὸς του ὁ χαρακτήρ ἐπλησίαζε πρὸς τὸν τῆς Ματίλδης. Καὶ αὐτὴ δὲν ἐνέκρινε τὴν διαγωγὴν τοῦ συζύγου τῆς καὶ ἐνίοτε ἐτόλμα νὰ τῇ διακοινώσῃ τὰς περὶ τούτου ἰδέας τῆς. Ἀλλ' αἱ παρρηγήσεις τῆς ἦσαν ἐπίσης ἀνωφελεῖς, ὡς ἦσαν καὶ αἱ τῆς Ματίλδης πρὸς τὸν ἱππότην, καὶ ὁ Βυσσάρδος (οὕτως ὠνομάζετο ὁ ἐπιστάτης), ἐν ἀποφύγῃ τὰς πιθανὰς δυσχερεῖς συνεπείας τῶν οὐεντεύξεων τῆς γυναικὸς του μετὰ τῆς Ματίλδης ἐλήθει παντοίως νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρὸς ἀλλήλας αὐτῶν συναναστροφὴν.

Πολλὰ ἔτη οὕτω παρῆλθον, χωρὶς ρυθμίαν χαρὰν νὰ δακρύσῃ τὴν μονότονον τῆς Ματίλδης αἰχμαλωσίαν. Τέλος ὁ Κύριος τῇ ἐπεμψε παρήγορον ἄγγελον. Κατέστη μήτηρ ὠραίας κόρης, ἣν ὠνόμασεν Ἀγνήν. Ὅποια εὐδαιμονία διὰ τὴν ἀτυχῆ αἰχμάλωτον, ὅταν κοιμίζουσα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸ μικρὸν βρέφος τῆς, καὶ λούουσα αὐτὸ μὲ τὰ μὲν δάκρυά τῆς, ἰκέτευε τὸν Θεὸν μὲ πίστιν καὶ στοργὴν ἐγκάρδιον νὰ μὴ τῇ ἀφαιρέσῃ τὴν μόνην αὐτῆς ταύτην παρηγορίαν, καὶ ὑπέτρεχε νὰ θυσιάσῃ εἰς τὴν ἀγωγὴν τοῦ παιδίου τούτου ὅλας τῆς ζωῆς αὐτῆς τὰς στιγμὰς!

Μετ' ὀλίγον τὸ παιδίον ἐπρόφερε. τὸ γλυκὺ ὄνομα τῆς μητρὸς, καὶ ἡ Ματίλδη, ἀκράντος ὑπὸ χαρᾶς, εὐχαριστήριους μόνον εὐχὰς ἀνέπεμπε πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἐν τούτοις δ' ἡ Ἀγνή τοσοῦτον ὠρελεῖτο ἀπὸ τὰ μαθήματα τῆς μητρὸς τῆς, ὥστε μετ' οὐ πολὺ ἐφαίνετο ὡς πιστὴ τῆς Ματίλδης μικρογραφία. Τῶν πτωχῶν μάλιστα, ὅσους ἐπεσκέπτετο μετὰ τῆς μητρὸς τῆς, ἦσαν ἀνεξάντλητοι αἱ ὑπὲρ αὐτῆς εὐλογίαι, καὶ πυχάριπτον τὸν ὕψιστον ὅτι ἐχάρισεν εἰς τὸν Κύριόν των τέκνον τόσον ἀξέφραστον.

Ἰδοὺ δ' ἐν παρόδῳ μία τῶν περιστάσεων ὅσαι μαρτυροῦσι τὴν ἀρετὴν καὶ καλοκαγαθίαν τῆς νέας κόρης. Ἡ Ματίλδη, ἠθέλησεν ἡμέραν τινὴν, τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων τῆς, νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἀγνήν φόρεμα πολυτίμου ὑφάσματος. Μόλις ὁμῶς αὐτὴ ἐννόησε τὴν ἀπόφασιν τῆς μητρὸς τῆς, καὶ ἐσκυθρώπασε, καὶ δάκρυα ἐπλημμύρισαν τοὺς ὀφθαλμούς τῆς.—Τί ἔχεις τέκνον μου; ἠρώτησεν ἡ Ματίλδη μετ' ἀνησυχίας, εἶπαι ἀσθενής;

—Ὅχι, μήτηρ, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι τὸ δῶρον, τὸ ὁποῖον θέλετε νὰ μοὶ κάμητε εἶναι πολυτιμώτατον δι' ἐμέ· φόρεμα ἀπλούστερον θὰ μοὶ ἀρμόζῃ καλλίτερα.

—Καὶ διατί τοῦτο; δὲν ἐντρέπεται νὰ φαίνηται εἰς τὸν πατέρα σου μ' ἐνδύματα, δι' ὧν δὲν διακρίνεται ἀπὸ κόρας ὑποτελῶν;

—Ὅχι, μήτηρ, ποσῶς δὲν ἐντρέπομαι, καὶ προτιμῶ φόρεμα ἀπλούστερον ἀπὸ τοῦτο.

— Καλὰ κόρη μου, ἂν αὕτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία σου δὲν θὰ σοὶ ἀντισταθῶ, καὶ θὰ ἔχῃς ὅ,τι ἐπιθυμεῖς.

— Σὰς εὐχαριστῶ, φιλτάτη μου μητέρα, ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀγνή, φιλοῦσα εὐσεβάστως τὴν χεῖρα τῆς Ματίλδης, καὶ, ἀφοῦ εἶχετε τὴν διάθεσιν νὰ συναινέσητε εἰς τὴν πρώτην μου αἴτησιν, θὰ τολμήσω νὰ σὰς ἀπευθύνω καὶ ἄλλην.

— Λέγε, σὲ ἀκούω.

Τὸ τέκνον πλησιάζει τὴν μητέρα του, ἔθετε τὴν ὠραίαν μικρὰν κεφαλὴν του ἐντὸς τοῦ μητρικοῦ κόλπου, καὶ ὑψώσας πρὸς αὐτὴν βλέμμα δειλὸν καὶ καταπειστικόν, «Γνωρίζετε, εἶπε, τὴν πτωχὴν ἐκείνην καλύβην, ἐδῶ κάτω πλησίον τοῦ μεγάλου ἐκείνου ρυακος, ὅπου κατοικεῖ ὁ δυστυχὴς Κρουνός. Πρὸ πολλοῦ εἶνε κλινήρης αὐτός, οἱ πόδες του παρελύθησαν, καὶ, μ' ὅλας τὰς φροντίδας τῆς κόρης του καὶ τὰς ἰδικίας σας, πάσχει ἀπὸ μεγάλης πενίας, διότι δὲν δύναται νὰ ἐργάζεται. . . . ἀλλὰ βλέπω μεῖδιμα εἰς τὰ χεῖλη σας, μητέρα μου, καὶ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας· ὦ, ναί! ἐμαντεύσατε τὸν στοχασμόν μου, καὶ συγκατανέετε εἰς αὐτόν· δὲν εἶνε οὕτω, μητέρα μου;

Ἡ Ματίλθη ἡσθάνθη συγκίνησιν εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς της· Κατ' ἀρχὰς διὰ φιλημάτων μόνον ἀπεκρίθη καὶ διὰ δακρύων· ἀλλὰ τέλος, «φιλτάτη μου Ἀγνή, εἶπε, σὲ συγχαίρω διὰ τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας σου καὶ εὐχομαι νὰ διατηρήσῃς αὐτὴν πάντοτε. Προτιμᾷς νὰ στερηθῇς πολυτελοῦς φορέματος ἢ ἀνακουφίσῃς τὴν δυστυχίαν· θὰ φέρῃς λοιπὸν σὺ αὐτὴ εἰς τὸν Κρουνὸν τὸ ἀντίτιμον τοῦ φορέματος τούτου, καὶ θὰ τῷ ἀναγγεῖλῃς ὅτι ἀπὸ τοῦδε θὰ ἔχῃ βεβαίαν ἰσόδιον σύνταξιν ἐξ ἐμῶν οἰκονομιῶν. Ὑπαγε, τέκνον μου, καὶ ὁ Κύριος νὰ σοὶ εὐλογήσῃ.»

Ἡ Ἀγνή μόλις ᾤδεχθη τὸ ἀργύριον τὸ κατ' ἀρχὰς προωρισμένον εἰς ἀγοράν τοῦ φορέματος της, καὶ ζητήσασα ὑπέρβηεν τινὰ τοῦ Πύργου νὰ τὴν συνοδεύσῃ, εἰδραμεν εἰς τὴν καλύβην τοῦ Κρουνοῦ.

Ἀφ' οὗτου ἡ Ματίλθη κατέστη μήτηρ, ἤλπιζεν ὅτι ἡ θεὰ τοῦ τέκνου της θὰ πρᾶνῃ τὸν ἄγριον τοῦ ἀνδρός της χαρακτήρα, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἐλπίς της ἐψεύσθη· διότι ὁ Διέτριχος ἔμεινε καὶ εἰς τὴν εὐτυχίαν ταύτην ἀναίσθητος, καὶ ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς οἰκογενείας του ἐφαίνετο ὡς παντάπασι ξένος.

Εἰς τὸ ὄγδον ἐμελλεν ἡ Ἀγνή νὰ εἰσεέλθῃ ἔτος τῆς ἡλικίας της, ὅταν ὁ πατήρ της ἀπεδήμησε πάλιν ἐπὶ χρόνον μακρότερον τοῦ συνήθους. Ἀλλὰ τέλος συγκαχυμένος τις θόρυβος ἀνήγγειλε τὴν ἐπάνοδόν του, καὶ μετ' ὀλίγον εἰσῆλθον εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς γυναικὸς του, ἦτις τὸν περιέμενε μετὰ θανατηφόρου ἀγωνίας. Εἰσελθὼν δὲ, ἐζήτησε νὰ πῇ, καὶ μετὰ τοῦτο «ἐξετελέσθη τέλος πάντων, εἶπεν, ὁ σκοπός μου. Ὁ μεγαλῆτερος ἐχθρὸς μου εἶναι ἤδη εἰς χεῖράς μου!» Ἡ δὲ Ματίλθη τὴν ἐπαύριον μόνον ἔμαθεν ἀπὸ τῆς γυναικῆς τοῦ ἐπιστάτου, ὅτι ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἦτον ὁ Κόμης τοῦ Βαλδοβέργου, ὃν ὡς προεξέθεμεθα, ἤχημαλῶτισεν, ἀφοῦ ἐκυρπόλησε τὸν πύργον του.

ΚΕΦ. Ε'.

Οἰκογένεια διωκομένη.

Ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη διέλθει τὸ ἥμισυ τῆς πορείας του, ὅταν ἡ Θεοδώρα καὶ ὁ Ὀθων μετὰ κοπιώδη ἀνῆφορον εἶδον τὴν κορυφὴν ὄρους, εἰς οὗ τοὺς πρόποδας κατὰ τὸ ἀντικείμενον μέρος, ἐξεστίνετο κοιλὰς μεγαλοπρεπής. Ἐβάδιζον δὲ ἤδη πολλὰς ἑβδομάδας, προσέχοντες μὴ πέσωσιν εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν των, καὶ ἠκολούθουν διὰ τοῦτο ὁδοὺς ἀποκέντρους μόνον καὶ ἐρήμους. Ἐνθα κάκεισε ἀπῆντων ἀνθρώπους εὐσπλάγχχνους, οἵτινες τοῖς προσέφερον ἄρτον καὶ ὀβολὸν ἐλέους· ἀλλὰ συνεχέστερον ἀπώθουντο ἀνιλιῶς. Ἡ δὲ Θεοδώρα ἔχυνε μὲν εὐθὺς τότε πικρὰ δάκρυα, ἀλλ' ἐλησμόνει μετ' ὀλίγον τοὺς ἐφημέρους τούτους πόνους, οἵτινες ἦσαν μηδὲν, συγκρινόμενοι πρὸς τὴν ἡσθάνετο ἀνησυχίαν, περὶ τῆς τύχης τοῦ συζύγου της.

Ὅταν δὲ μετὰ τοῦ τέκνου της ἀποβιήσκοντος ἀπὸ πείναν καὶ δίψαν, ἐφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἐρρίφθη κατακεκοπηκυῖα ἐπὶ βράχου, καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ, διότι τὰ δάκρυα τοῦ τέκνου της ἔσχιζον τὴν μητρικὴν τῆς καρδίαν, καὶ ἠγνόει ἀκόμη ἂν θὰ εὖρη ἄστυλον διὰ τὴν νύκτα. Ἀπειταθὴ δὲ καὶ πάλιν πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις τρέφει τὰ πειτεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ κρῖνα τοῦ ἀγροῦ τοῖς λαμπροῖς αὐτῶν χρώμασιν ἀμφιέννυσιν· ὁ δὲ Θεός, ὅστις ἐπιτρέπει πολλάκις εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ψυχικὴν ἀθημονίαν, ἵνα τῷ ἀνακαλέσῃ ἣν ἔχει χρεῖαν τῆς οὐρανοῦ βασιλείας, εἰσῆκουσε τὴν δέησιν τῆς ἀτυχοῦς μητρὸς.

Αἶφνης προσέβαλε τὴν ἀκοὴν τῆς Θεοδώρας ἦχος ἐναρμόνιος καὶ γλυκὺς, ῥημα χωρικῆς Ἑλβετίδος, ἔχον ὡς ἐπωδὸν τὰς λέξεις «ὁ Θεὸς δὲν θὰ σ' ἀφήσῃ.» Αἱ παρήγοροι δὲ λέξεις αὗται ἀντήχουν μεταξὺ τῶν ὀρέων καὶ τῶν βράχων.

Ἡ ἄδουσα νέα εἶδε μακρόθεν τοὺς δύο ὁδοιπόρους καὶ ἐν' μιᾷ στιγμῇ εὐρέθη πλησίον αὐτῶν. — Φαίνεσθε πολὺ κεκμηκότες, εἶπε μὲ φωνὴν πλήρη γλυκυτάτης εὐσπλαγχνίας, καὶ ἴσως εἴσθε ἀκόμη μακρὰν τοῦ τέρματος τῆς ὁδοιπορίας σας;

— Δὲν ἔχομεν τέρμα, ἀπήντησεν ἡ Θεοδώρα· εἰμαι πτωχὴ γυνὴ, χωρὶς ἀσύλου, χωρὶς πατρίδος, καὶ πρὸ πολλοῦ ἤδη πλανῶμαι εἰς χώρας ἀγνώστους. Ἐὰν κλαίω, κλαίω μάλλον διὰ τὸ τέκνον μου, διότι ἀπὸ χθὲς ἐσπέραν δὲν ἔφαγε τίποτε, καὶ σήμερον δὲν ἀπληντήσαμεν ἑτι οὐδένα.

Ἡ δμιλία αὕτη συνεκίνησε τὴν νέαν χωρικὴν, ἣτις ἐσπευτε νὰ φέρῃ τὸ καλὰθιόν της, καὶ λαβοῦσα ἄρτον καὶ βούτυρον, τὰ προσέφερεν εἰς τὴν μητέρα καὶ εἰς τὸ τέκνον· ἔπειτα δ' ἔχυσεν εἰς ξόλινον τρυβλίον γάλα χιόνος λευκότερον, καὶ τὸ ἔδωκεν ἰδιαίτερος εἰς τὸ παιδίον. «Μὴ κλαίῃς πλέον, φίλτατον, τῷ εἶπεν ἰδοὺ, νὰ παύσῃ τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν σου· ὁ Πανάγαθος Θεὸς σ' ἀπέστειλλεν αὐτὴν τὴν βοήθειαν, ἵνα μάθῃς ὅτι ἐκεῖ ἄνω ἔχεις πατέρα, φιλόστοργον ὡς εἶνε ἡ μήτηρ σου.»

Ἐν τῷ δὲ ἡ Θεοδώρα καὶ ὁ Ὀθων ἀπελάμβανον τοῦ λιτοῦ ἐκείνου δείπνου, ὃ ὁ Θεὸς τοῖς ἐπεμψε διὰ τῶν

χειρῶν τῆς νέας, ἡ χωρική περετρήσατε τὴν εἰς τὸν λαϊκὸν τῆς Κομήτης κρεμαμένην κιθάραν, καὶ ἠρώτησεν εἰς τί ἐκρηγνέμεν ἐκεῖνο τὸ ὄργανον. Λαβοῦσα τότε τὴν κιθάραν ἡ Θεοδώρα, ἐξέβαλλεν αὐτῆς ἡχοὺς ἀρμονικοὺς, καὶ τοὺς συνώδευσε διὰ τῆς ωραίας φωνῆς τῆς. Ὅταν δ' ἐτελείωσε, — ποτέ μου, τῇ εἶπεν ἡ νέα, δὲν ἤκουσα ὄργανον τότον ὥραϊον, διότι ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν εἰμὶ τὸ τραγικὸν κέρας, τὰς σύριγγας καὶ τοὺς αὐλοὺς· ἀλλ' ὅλα ταῦτα τὰ ὄργανα δὲν ἐξιστοῦνται πρὸς τὸ ἰδικόν σου. Μίαν ἰδέαν συνέλαβον· αὐριον ἐρταζόμεν, κατ' ἀρχαῖον ἔθος, τὴν ἐπέτειον ἐορτὴν διὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν βοῶν μας, αἵτινες μέλλουν ν' ἀφήτῳσι τὰς βοσκὰς τῶν Ἀλπεων. Ἄν θέλῃς νὰ συνοδεύτῃς τ' ἄγριατά μας μετὰ τὴν μουσικὴν σου, εἴμαι βεβαία ὅτι θὰ προξενήσῃς τὴν αὐτὴν ἡδονὴν εἰς τοὺς συγχωρίους μου ἢ ἐπροξενήσας καὶ εἰς ἐμέ, καὶ ὅτι ὅλοι θέλουσι προσπαθῆσαι νὰ σέ πρηγορήσῳσι διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰ δεινά σου. Ἐλθέ μαζί μου, θὰ σέ παρουσιάσω εἰς τοὺς γονεῖς μου, οἵτινες θὰ σοὶ προσφέρωσιν εὐχαρίστως ἄνυλον ὅχι μόνον δι' αὐτὴν τὴν νύκτα, ἀλλ' ἐὰν θέλῃς καὶ διὰ πολὺν ἀκόμη καιρὸν. »

Ἡ Θεοδώρα ἐδέχθη μετ' εὐγνωμοσύνης τὴν πρόκλησιν τῆς ἀγνωστοῦ νέας, καὶ — Πιστεύεις, τέκνον μου, τῇ εἶπεν, ὅτι οἱ γονεῖς σου δὲν θὰ σ' ἐπιπλήξωσι, διότι τοῖς φέρεις πτωχοὺς ὡς ἡμᾶς καὶ ξένους;

— ὦ, ὅχι! τοὺς γνωρίζω καλλίστη, ἀπεκρίθη· ἔταν τοῖς διηγηθῶ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν σὰς εὔρον θὰ μ' ἐκαινέσωσι μάλιστα, διότι τοῖς ἐπροξενήσα τὴν ἡδονήν, ἣν αἰσθάνονται πάντες, συντρέχοντες τοὺς θλιβομένους.

Ἀφοῦ δὲ ὠμίλησεν οὕτως, ἔλαβε τὸν Ὀθωνα ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ κατέβαινε τὸ ὄρος ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὴν Θεοδώραν, ἥτις κατ' ἐαυτὴν δὲν ἔπαυεν εὐχαριστοῦσα τὸν Θεὸν διὰ τὴν βοήθειαν ἣν τῇ ἀπέστειλε.

Μετὰ ἡμιστίαν δ' ὥραν πολυμόχθου πορείας, καθ' ἣν ἡ Θεοδώρα ἐλητμόνευε νὰ δώσῃ καὶ αὐτὴν τὴν χεῖρά της εἰς τὸν Ὀθωνα, διότι ἡ ὁδηγὸς τὸν ἐκράτει ἀπὸ τῆς ἄλλης χειρὸς, ἔφθασαν εἰς ὥραϊον κοιλάδα, ἥς οἱ κάτοικοι ἠτοίμαζοντο ἤδη διὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ἐπαύριον. Ὁ ἦχος τῶν συρίγγων, τὰ ἄγριατά τῶν ποιμένων καὶ ὁ μυκηθμὸς τῶν βοῶν, ἐπέφερον εὐτυχὴ ἀντίδρασιν εἰς τὰς σκοτεινὰς σκέψεις, αἵτινες ἐκυρίευον τὴν ψυχὴν τῆς Θεοδώρας. Τῇ ἐφαίνετο δὲ ὅτι ὁ Θεὸς τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν κοιλάδα ἐκείνην, ἵνα ζήτῃ ἀκόμη ἡμέρας τινὰς εὐτυχεῖς, καὶ ἡ καρδιά της ἀνεπετερώθη ἐκ νέου εἰς τὴν γλυκεῖαν αὐτὴν ἐλπίδα.

Μετ' ὀλίγον εἶδον κομψὴν καλύβην περικυκλουμένην ἀπὸ δένδρα καρποφόρα, καὶ κειμένην ἐν τῷ μέσῳ ὥραϊου λειμῶνος. « Ἴδου, εἶπεν ἡ νέα, ἡ οἰκία τῶν γονέων μου, ἃς ταχύνωμεν νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ. »

Βαθεῖα σιωπὴ ἐβατίλευε περὶ τὴν μεμονωμένην ἐκείνην καλύβην· ἡ δὲ νέα παρεκάλεσε τὴν Θεοδώραν νὰ κρυφθῇ μετ' αὐτῆς ὑπὸ μίαν ἀμφιλαφεὴ καὶ ὑπερμεγέθη φιλόραν ὀλίγον πρὸ τῆς θύρας, καὶ νὰ ψά-

λῃ προσκιθαρίζουσα. Μόλις δ' ἡ Θεοδώρα ἤρχετε, καὶ εἶδε νὰ ἐξέλθῃ τῆς καλύβης ἄνθρωπος εἰς ἀκμὴν ἡλικίας, ἔχων τὰ μέτωπον γαλήνιον, καὶ χαλκίον τὸ πρόσωπον· αὗτος δ' ἐκάθησε παρὰ τὴν θύραν εἰς ἀκούσῃ τὴν ἀγνωστον ἐκείνην φωνήν, ὅφ' ἥ ἐφαίνετο το γαγοντευμένος, καὶ πλησίον αὐτοῦ καθέσθη γυνὴ ὥραία ἀκόμη, ἥς οἱ χαρακτῆρες ἀνέπνεον γλυκύτητα καὶ εὐμένειαν μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ὅλοι οἱ ὑπερέται τῆς οἰκίας ἠνώθησαν περὶ αὐτῶν, καὶ ἄλλοι τῶν περιόικων ἤλθον ἐπίσης ν' ἀκούσωσι τὴν ἀόρατον τραγωδίαν.

Ὅταν δ' ἡ Θεοδώρα ἔπαυτεν, ὁ Λευθόλδος (οὕτως ὠνομάζετο ὁ πατὴρ τῆς νέας), ἐπλησίασε τὴν φιλόραν ἵνα γνωρίσῃ τὴν ἀγνωστον γόητα καὶ ἡ σύζυγός του Γερτρούδη τὸν ἠκολούθησε. — Καλῶς ὤρισε! εἶπε πλησιάζων τὴν Κομήτισαν, μ' ἔκαμεν τυχερὸν νὰ πιστεύσω ὅτι ἀκούω τὴν φωνὴν τῶν ἀγγέλων τοῦ οὐρανοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ φαίνεται κατακεκμηκυῖα εἰσελθεῖ εἰς τὴν καλύβην μου, καὶ ἐὰν δὲν ἔχω μετ' ἐμὲ τί νὰ σοὶ πληρώσω τὴν ἡδονήν, ἥ μοι προξενήσας, πιστεύω, ὅτι δὲν θέλεις καταπρονῆσθαι εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν μίαν θέσιν, ἣν σοὶ προσφέρω εὐχαρίστως, καὶ κλίνην διὰ τὴν νύκτα. Ἡ Γερτρούδη ἐπανελάβε τὴν πρόσκλησιν τοῦ συζύγου τῆς, καὶ παρατηρήσασα τὸν Ὀθωνα « ὦ, τὸ καλὸν παιδίον, ἀνεψώησε, πόσον εἶναι εὐμορφόν! » Λαβοῦσα δ' αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸ κατεφίλησε. « Δὲν ἤξεύρω, προσέθετε με φωνὴν χαμηλὴν ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Λευθόλδον· ἀλλὰ στοιχηματίζω ὅτι τὸ παιδίον τοῦτο εἶναι υἱὸς ἱππότου. »

— Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ σὰς ἀνταμείψῃ διὰ τὴν εὐμενὴ ὑποδοχὴν, ἣν ἔλαβον παρ' ὑμῶν, εἶπε ἡ Θεοδώρα. Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τοῦτο, καθὼς εὐχαριστῶ καὶ τὴν ἀγαθὴν κόρην σας, διότι με ὠδήγησεν ἐδῶ. Εἰς αὐτὴν μόνην χρεωστῶ ὅτι δὲν ἀπέθανον ἀπὸ κόπον καὶ πείναν ἐκεῖ ὑψηλὰ εἰς τὸ ὄρος. Αὕτη ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ τέκνου μου καὶ τὴν ἰδικήν μου. » Οἱ δύο σύζυγοι ἐθιώρουν ἀλλήλους με μεγάλους ὀφθαλμούς. « Ἡ Κόρη μας, ἔλεγον, ἡ Ρόζα μας! ἀλλὰ ποῦ εἶναι; » τότε ἡ Ρόζα ἐξῆλθε τῶν βράτων, ἐν οἷς ἐκρύπτετο ἕως τότε.

— Ἴδου αὐτὴ, ἐκραξεν ὁ εὐδαίμων πατὴρ, καὶ ἡ γοργὰ, ἣν ἠγθάνετο ἐνδομύχως ἀπὸ τὴν ἀγαθὴν τῆς κόρης του πρᾶξιν, ἤστραπτεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἡ δὲ Γερτρούδη τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, καὶ ἀφοῦ τῇ ἔδωκεν ἐν φίλημα. — Ἀξιόλογα, μικρὰ πονηρά μου, τῇ εἶπε, διατὶ ἐκρύφθης ὀπισθεν τοῦ περιφράγματος, ἥ διὰ ν' ἀκούσῃς τοὺς ἐπαίνους σου; » ἔπειτα, λαβοῦσα σοβαρότερον ὕφος. « Κόρη μου, προσέθετε, καλῶς ἐπραξες, καὶ ἡ διαγωγή σου τιμᾷ τοὺς γονεῖς σου· ἐὰν δ' ἐξακολουθήσῃς, ὡς ἤρχισας, ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ θὰ σέ συνοδεύῃ παντοῦ καὶ πάντοτε. »

Ὁ Λευθόλδος ἐκάλεσεν ἀκολουθῶς τὴν Κομήτισαν νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν καλύβην, καὶ ὅλοι οἱ χωρικοί, οἱ συναθροισθέντες ν' ἀκούσωσι τὴν τραγωδίαν, ἀπεσύρθησαν ἐρωτῶντες ἀλλήλους τίς ἄρα ἦτον αὕτη, διότι οἱ λεπτομερεῖς χαρακτῆρες τῆς, ἡ γλυκεῖα φωνή της, καὶ ἡ λεπτότης τοῦ ὄφρατός της τῶν ἐνδυμα-

των της προϋδίδον τὴν εὐγενῆ της καταγωγῆς. Εἵ-
τα δ' ἡ μὲν Γερτρούδη προσέφερεν αὐτῇ τὴν χεῖρα
ἵνα τὴν ὀδηγήτῃ, ἡ δὲ Ῥόζα ἤκολούθησε μὲ τὸν Ὀ-
θωνα, καὶ ὁ Λουιθόλδος, θεωρήσας ἔτι τὸν οὐρανὸν
ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι οὐδὲν νέφος ἐκάλυπτε τὴν κορυφὴν
τῶν Ἀλπεων, διότι τοῦτο ἤθελε θεωρηθῇ κακὸς οἰωνός
διὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ἐπαύσιον, καί, ἀποχαιρετήσας
τοὺς συνοδιούστας αὐτὸν χωρικοὺς, εἰσῆλθε καὶ αὐ-
τὸς εἰς τὴν κατοικίαν του.

Μόλις δ' ἡ ἡώς ἐφώτιζε τὸν μικρὸν θάλαμον, ἐν ᾧ
ἡ Θεοδώρα ἐπ' ἔθηκε τὴν νύκτα, καὶ αὐτῇ γονυπετῆς
ἐνώπιον ἁγίας τινας εἰκόνας, μόνου κοσμήματος τοῦ
ταπεινοῦ της δωματίου, πύχαρίσται τὸν Θεὸν διὰ τὴν
ἀνάπαυσιν, ἣν τῇ ἐχορήγησε μετὰ μακρὸν κόπον.

Ἀφοῦ δ' ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν, ἡ Γερτρούδη εἰσῆλθε
πρώτη, καὶ ἀπειθυνομένη πρὸς τὴν Θεοδώραν. «Κυ-
ρία, τῇ εἶπεν, ἐπειδὴ θὰ λάβητε σήμερον ἀφορμὴν νὰ
ἰδῆτε τὸν πατέρα Μακάριον, γέροντα ἐρημίτην, κατ-
οικοῦντα ἐνταῦθα, νομίζω εὐλογον νὰ σὰς εἶπω ὅ-
τι γνωρίζω τῆς ἱστορίας του.

«Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ζῆ, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄ-
ρους ἐκείνου, ὃ βλέπετε ὑπεράνω τῆς λίμνης, ἀνθρω-
πος ἁγιος, ἐξαίφνης ἀναφανείς εἰς τὰ μέρη μας· ὁ
βίος αὐτοῦ εἶνε ἔτι μυστήριον δι' ἡμᾶς. Ἡ γλυκύτης
τοῦ χαρακτήρος του, καὶ αἱ γνώσεις του τῷ πε-
ποίησαν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν ὅλης τῆς πε-
ριχώρου, καὶ οὐδεὶς ὑπάρχει ἐνταῦθα, ὅστις, πρὶν
ἀρχίσῃ ἐπιχείρησιν ὅπως οὖν δυσχερῆ, δὲν καταφεύ-
γει εἰς τὰς συμβουλὰς του. Καίτοι δὲ ζῶν ἐν πε-
νίᾳ συντρέχει ὅμως πάντας τοὺς δυστυχεῖς. Καὶ τὴν
μὲν ἡμέραν καλλιεργεῖ μικρὸν κῆπον, περὶ τὴν κατοι-
κίαν του, ἡ κάμνει ἐργόχειρά τινα μικρὰ μετὰ πολ-
λῆς ἐπιδεξιότητος, τὴν δὲ νύκτα διέρχεται ἐν προ-
σευχαῖς καὶ μελέταις. Ἐντὸς τοῦ βράχου φησὶ
μὴτε μόνος σπήλαιον, ὅπερ κατέστη περίφημον καθ'
ὅλην τὴν χώραν ὑπὸ τὸ ὄνομα Σπήλαιον τοῦ Μα-
καρίου. Δύω δὲ ὁδοὶ φέρουσιν ἐκεῖ, ἡ μὲν εὐρεῖα καὶ
εὐκόλος ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου τῆς λίμνης μέρους, ἡ δὲ
ἄλλη στενὴ καὶ δύσβατος εἶνε μετὰ τὴν διάβασιν
τῆς λίμνης. Ἐὰν μείνητε πολὺ μεθ' ἡμῶν, θέλω σὰς
ὀδηγήσει εἰς αὐτό, διότι ἡ συνομιλία τοῦ ἁγίου τούτου
ἐρημίτου ὃ' ἀνακουφίσῃ τοὺς πόνους σας, καὶ ἴσως
αἱ συμβουλαὶ καὶ αἱ εὐχαὶ του θέσωσι τέρμα εἰς
αὐτοὺς.»

Ἡ Γερτρούδη ἐμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ ὅταν, ὁξυζυ-
γὸς της εἰσῆλθεν ἐορτάσιμα ἐνδεδυμένος καὶ ἡρώτη-
σε περὶ τῶν ξένων του συμπαθῶς, πῶς ἔχουσιν. Ἡ
δὲ Θεοδώρα ἐπανελάβε τὰς εὐχαριστίας της πρὸς τὴν
ἐντιμον οἰκογένειαν δι' ὅλα ὅσα ἀγαθὰ τῇ ἐπεδα-
ψίλευεν.

— Δὲν πρέπει, εἶπεν ὁ Λουιθόλδος διακόπτων τὴν
Κόμησσαν ν' ἀπευθύνῃ εἰς ἐμὲ τὰς εὐγνωμοσύνας σου,
ἀλλ' εἰς τὸν Ὑψιστον· διότι διὰ βοηθείας του ἀπέ-
κτησα ὅ,τι ἔχω καὶ ὅ,τι δύναμαι νὰ σοὶ προσφέρω.
Ἀλλὰ σήμερον τοῦλάχιστον δὲν θὰ φύγῃς. Βλέπετε
τὴν ἐορτάσιμον ταύτην ἐνδυμασίαν μου; σήμερον θέ-
λομεν ἐορτάσει τὴν ἐπάνοδον τῶν βοῶν, καὶ εἶμαι βέ-
βαιος ὅτι ἡ παρουσίᾳ σου θέλει εἶσθαι εὐάρεστος εἰς

ὅλους τοὺς ποιμένας μας, ὅτινες θ' ἀκούσωσι μεθ' ἡ-
δονῆς τὸ ὄργανον καὶ τὴν φωνήν σου. Πέπεισμαι δὲ
ὅτι δὲν θὰ τοὺς ἀπαξιώσῃς τῆς εὐχαριστήσεως ταύ-
της, διότι ἡ Ῥόζα μοὶ εἶπεν, ὅτι μ' ὅλην τὴν θλίψιν
σου, εἶχες συγκατανεύσει νὰ ψάλλῃς εἰς αὐτὴν μόνην,
ὅταν εὐτυχῶς σὲ ἀπήντησεν.

Ἡ Θεοδώρα ὑπαχθῆθη ὅτι θὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν
ἐορτήν· ἀλλὰ, προσέθετε, θὰ μὲ συγχωρήσῃτε, ἐάν, ἐν
τῷ μέτῳ μάλιστα διασκεδάσεων, ᾧ πρέπει νὰ προε-
δρεύῃ ἡ γὰρ, ν' ἀκούσῃτε θλίβερά μόνον ἄσματα·
διότι μοὶ εἶνε ἀδύνατον ν' ἀποσπάσω ἀπὸ τὸ ὄργα-
νόν μου οὐδὲνα ἦσαν χαρμόσυνον, ἀπ' ἐκείνης τῆς ὀ-
λεθρῆς νυκτός, καθ' ἣν ὁ οὐρανός...».

Δὲν ἤδυνήθη δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ· ἀλλὰ λυγμοὶ ἔ-
πνιγον τὴν φωνήν της, καὶ ὁ Λουιθόλδος, ὅστις τὴν
ἐθεώρει μὲ συμπάθειαν πάντοτε αὖξεν, ἐτκέρθη
ἔτι μᾶλλον τότε ὅτι τὴν προτεραιάν εἶχεν ὑποπτεῦ-
θῃ, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἄγνωστος ἐκεῖ ἡ ἦτο μεγάλη τις κυ-
ρία, ἣν τὸ ἄστατον τῆς τύχης ἔφερεν εἰς τοιαύτην
δυστυχῇ κατάστασιν, ἀλλὰ δὲν ἤθελπε νὰ ἐπέμβῃ ἐπὶ
μᾶλλον, σεβόμενος τὸ μυστήριον τῆς ὀλίψεως. — Κα-
λῶς, Κυρία, εἶπεν, ἀφοῦ δὲν ἡμπορεῖτε νὰ μᾶς ψά-
λλητε εὐθύμα, ψάλλητέ μας εὐσεβῆ τινα ἄσματα, καὶ
οἱ χωρικοὶ μας οὐδὲν θὰ ζημιωθῶσι· θὰ κερδίσωσιν
ἐκ' ἐναντίας, ἐπειδὴ θὰ τοῖς ἀναμνήσῃτε διὰ τῶν ἄ-
σμάτων σας τὸν Δημιουργὸν πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὅτα
ιδέχθησαν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους.

Μετὰ τὸ πρόγευμα, ἡ Θεοδώρα παρουσιάσθη εἰς
τοὺς χωρικοὺς, ὅτινες πανταχόθεν συνέτρεχαν διὰ
τὴν ἐορτήν, ἐστολισμένοι μὲ ταινίας καὶ ἐσταμμένοι
μὲ ἄνθη. Ἐκπλαγέντες δ' εἰς τὴν θέαν τῆς κομῆς-
της, ἡρώτων ἀλλήλους, πόθεν ἦλθεν ἡ ἄγνωστος, ἥς
ἡ ἐνδυμασία τοῖς ἐφαίνετο τόσον παραδόξος. Ἀλλὰ
μὴ τολμώντες ν' ἀπευθύνωσι τὴν ἀπορίαν των ταύτην
πρὸς τὸν Λουιθόλδον, ἐξήταζον τὴν Ῥόζαν, μὴ δυνα-
μείνῃ ὅμως οὐδ' αὐτὴν νὰ τοῖς δώσῃ ἀποχεώσας πλη-
ροφορίας.

Οἱ γλυκεῖς τρόποι τῆς Θεοδώρας, καὶ ἡ ἐφ' ὅλων
τῶν χαρακτήρων της ἐξωγραφισμένη μελαγχολία ἐγο-
ῆτευσεν τοὺς χωρικοὺς. Ὅτε δ' ἐκάθησαν εἰς τὰς τρα-
πέζας, αἵτινες περὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Λουιθόλδου ἐκαλύ-
πτοντο ἀπὸ παντοῖα τῆς ὥρας ἐκείνης τραγήματα, ἡ
Θεοδώρα περιεφέρετο ἐν τῷ μέτῳ αὐτῶν, ὡς ἄλλοτε ἐν
τῷ μέτῳ τῶν ὑποτελῶν της εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Πύρ-
γου. Πλὴν πόσον αἱ συγκινήσεις αὐτῆς ἦσαν διάφοροι
κατὰ τὰς δύο ταύτας ἐποχάς! Ἐν ᾧ δὲ κατὰ προτί-
μησιν συνδιαλέγετο μετὰ τῶν μᾶλλον προδιηκότων
τὴν ἡλικίαν, ὁ Ὄθων ἔτρεχεν ἐπὶ τῆς γλῶσσης μετὰ τῆς
Ῥόζας καὶ τῶν ἄλλων παιδίων τῶν περιχώρων,
καθὼς ἄλλοτε ὑπὸ τὰ δένδρα, τὰ σκιάζοντα τὴν πε-
ριοχὴν τοῦ Βαλδοβέργου.

Οὐδὲν ἐλείπετο πλέον εἰμὴ ὁ πατήρ-Μακάριος καὶ
ὁ Λουιθόλδος ἀνησύχει ἤδη, διότι δὲν τὸν ἐβλεπεν,
ὅταν αἴρνης χαρποῖός φωνή, «ἰδοὺ, ἰδοὺ ἔρχεται!»
μυριάκις ἐπανελήφθη ἀφ' ὅλων τῶν τραπέζων, καὶ
ἅπαντες ἠγέρθησαν εἰς προὑπάντησίν του. Ὁ δὲ Λουι-
θόλδος προύχωρησε πρῶτος, καὶ μετ' αὐτὸν ἤρχοντο-

ἡ γυνὴ καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ κρατοῦσαι διὰ χειρὸς τὸν Ὀθωνα.

Ὅταν δ' ἐφθασαν εἰς τὸ πέρας τοῦ λειμῶνος, ὃν ἡ λίμνη διέβρεχεν, ἀπήντησαν τὸν μοναχόν, καὶ κραυγαὶ χαρᾶς ἀντήχησαν ἐν ὅλῃ τῇ κοιλάδι. Ὁ Μακάριος ἦτο γέρον ὁσβάσιμος, τὸ ἐξωτερικὸν χαριέστατον ἔχων, ἡ δὲ γλυκεῖα αὐτοῦ μελαγχολία, διαδιδόμενη ἐφ' ὅλης τῆς φυσιολογίας του καὶ μαρτυροῦσα ὅτι μεγάλας ὑπέστη θλίψεις, ἠδύνατο τὴν συμπαθειαν καὶ τὴν ἐμυσιν τῆς ἀγιότητος, ἣν ἀπέπνεον οἱ λαμπροὶ ὀφθαλμοὶ του. Τὸ μέτωπόν του ἦν φαλακρόν, μακρὰ δὲ καὶ ποτὶ γυνεὴς κατέβαινε μέχρι τῆς ὀφύος του, καὶ ἐπενδύτης ἐκ χονδροῦ μαλλίνου ὑφάσματος ἐκάλυπτε τὸ σῶμα του. Φθὰς αὐτὸς πηλίκον, ἐχαιρίτησε τὴν οἰκογένειαν τοῦ Λουιθόλδου καὶ τὴν συνοδίαν του μετ' ἐγκαρδιωτάτης ἀγάπης, καὶ προτείνας τὴν χεῖρα ἰδιαιτέρως εἰς τὸν Λουιθόλδον. Ὁ Κύριος νὰ εὐλογῇ, εἶπε, τὴν καλὴν τούτην ἡμέραν, ἣτις πρέπει νὰ μᾶς ἀναμνήτη πᾶν ὅ,τι ἐλάβομεν παρὰ τῆς ἀγαθότητος του, καὶ κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος! Ἀς εὐφρανθῶμεν διὰ τοῦτο, ὡς αὐτὸς εἶπε, καὶ ἡ χαρὰ ἡμῶν θέλει εἶσθαι ὑπερτάτη ἐνδειξις τῆς εὐγνωμοσύνης μας. Ὁ Λουιθόλδους τῷ ἐπαρουσίασεν ἀκολούθως τὴν Θεοδώραν καὶ τὸν Ὀθωνα, καὶ ὁ μοναχὸς ὑλόγησε τὸ παιδίον οὗτινος ἐφάνετο παρατηρῶν μετὰ προσηλίας τοὺς χαρακτῆρας, ὡς ἐὰν ἀνεκάλουν εἰς αὐτὸν παλαιὰς ἀναμνήσεις. Ὅταν δ' ἡ συνοδία πᾶσα προῦχώρησεν, ὁ Λουιθόλδους, ὠρμηθεὶς ἀπὸ τῆς ἀπομάκρυνσιν τῆς Κομήτης, ἐγνωστοποίησεν εἰς τὸν Μακάριον τὸν τρόπον ἀπήντησε τὴν ἀγνωστον ἐκείνην, καὶ ποῖας αὐτὴ τῷ ἐνέπνευεν ἐντυπώσεις.

Ἐκαθίστη δ' ὁ Μακάριος εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τοῦ Λουιθόλδου καὶ τῆς Θεοδώρας καὶ ἡ κόμητις τῷ διηγήθη μέρος τῶν δυστηγίων τῆς, χωρὶς ἐντοσούτω οὐδένα νὰ ὀνομάτῃ, ὁ δὲ μοναχὸς δὲν ἔπαυε ν' ἀναζωπυρῇ τὸ θαῖρος καὶ τὴν πίστιν τῆς πρὸς τὸν πέμποντα τὰς συμφορὰς εἰς τὰ τέκνα του, μόνον ὅπως δοκιμάσῃ τὴν ἀρετὴν των, καὶ οὐχὶ ἵνα ἐγκαταλείψῃ αὐτὰ διὰ παντός.

Ἐν ᾧ δ' ὠμίλει οὕτω μετὰ τῆς Θεοδώρας, ἐλθόντες οἱ νέοι, ἐρχομένησαν χοροὺς ἐπὶ τῆς πρασίνης χλόης. Καὶ ὅταν καὶ αὐτοὶ ἐτελείωσαν, ἡ Γερτρούδη ἐπληρίασε τὴν κόμητιν καὶ τῇ ἐπενθύμισε μετὰ τὸν ἐρασιμώτερον τρόπον, τῇ δοθείσαν ὑπ' αὐτῆς ὑπόσχεσιν νὰ ψάλλῃ εὐσεβὲς τι ᾄσμα. Ἡ δὲ Θεοδώρα ἔλαβε τότε τὴν κιθάραν τῆς, ἣν ἡ Ρόζα εἶχεν ἀπὸ πρῶτης κρεμάσει εἰς χλαῖδον οἰύρας, καὶ ἀρῶν ὁ Λουιθόλδους διέταξε διὰ τῆς χειρὸς νὰ σιωπήσωσιν οἱ αὐτοὶ καὶ τὰ κέρατα ἤρχισεν αὕτη θλιβερόν ὕμνον, ἀντικείμενον ἔχοντα τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, οὐδέποτε ἐγκαταλείποντος τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν.

Πάντων τὰ βλέμματα προσηλώθησαν ἐπὶ τῆς Θεοδώρας, ἥς οἱ ἐνδότεροι ὀφθαλμοὶ, ὑψόμενοι πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐμαρτύρουν σιωπηλῶς τὴν ἐνδόμυχον συγκίνησιν μετ' ἧς ἐκάλεε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν πρὸς Θεὸν ἐλπίδα. Ὁ μοναχὸς ἐφαίνετο ἐπωτερικῶς συγκινούμενος, καὶ ὅταν ἡ Θεοδώρα ἐτελείωσεν τὴν τε-

λευταίαν στροφήν, συνεχάρη αὐτὴν διὰ τὰ εὐσεβῆ τῆς αἰσθήματα. Ὅταν δ' ἐπομένως ἔμαθε πόσον ἀτυχὴς ἦτον ἡ δύστηνος ὁδοιπόρος ἀγνοοῦσα ἐὰν ὑπάρχῃ ἄσυλον δι' αὐτὴν ἐπὶ γῆς, συνέκινήθη ζωηρῶς, καὶ σιωπῆσας ἔπιασε εἰς βαθεῖς λογισμούς.

Μετ' ὀλίγον δ' ὁ σιδάσιμος ἐρημίτης συνήθροισε περὶ αὐτὸν τὸν Λουιθόλδον καὶ τοὺς προῦχοντας τοῦ χωρίου, ἀνεκάλεισεν αὐτοῖς ὅλας τὰς εὐεργεσίας ὅσας ὁ Θεὸς τῷ δόκησε νὰ τοῖς διαψιεύῃ, καὶ τοὺς ὑπεχρέωσε νὰ δειχθῶσιν εἰς αὐτὸν εὐγνώμονες, ἐλεημόνως ἀποκύντες καὶ οὗτοι εὐεργεσίας πρὸς τοὺς δυστυχεῖς. Τοῖς παρέστητε δι' οἰκτρῶν χρωμάτων τὴν δύστηνον τῆς Θεοδώρας μοῖραν, καὶ τοῖς ἐπρότεινε νὰ ἐνώσωσι τὰς προσπάθειάς των ἵνα τῇ οἰκοδομήσωσι μίαν καλύβην, ἐν ᾗ νὰ καταρῶγῃ, καὶ νὰ δύναται ἐργαζομένη νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὴν ὑπαρξίν ἑαυτῆς καὶ τοῦ τέκνου τῆς. Ἡ δὲ πρότασις ἐγένετο ἐνθουσιωδῶς δεκτὴ, καὶ ἕκαστος ἔσπευσε νὰ προσέρῃ τὴν συνδρομὴν τῶν χειρῶν του, τινὲς δὲ καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὑλικόν πρὸς ἀνέγερσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκοδομῆς.

Καὶ τότε ὁ πάτερ-Μακάριος συγχαρεῖς αὐτοῦς διὰ τὰ γενναῖα των αἰσθημάτων, ὑπῆγε ν' ἀναγγεῖλῃ τὸ χαροπαλὸν τοῦτο νέον εἰς τὴν κόμητιν. Ἐν ᾧ δ' αἱ γυναῖκες καὶ αἱ θυγατέρες τῶν κατοίκων περιστοιχίσαν αὐτὴν, ἵνα τὴν ἀπατηθῶσιν ὡς νέαν κάτοικον τοῦ χωρίου, καὶ τὰ παιδιά συνήχθησαν περὶ τὸν Ὀθωνα ἵνα γνωρισθῶσι μετ' αὐτοῦ, οἱ ἄνδρες ἐπέκριντο μετὰ τοῦ Λουιθόλδου περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς νέας καλύβης, καὶ κατεμέτρουσαν τὸ γῆπεδον.

Ἡ Θεοδώρα ἠπόρει δι' ἅπαντα ταῦτα, διότι ποτὲ δὲν ἔφραναζετο τοσαύτην γενναίότητα, οὐδ' ἠδύνατο νὰ εὖρῃ λόγους ἱκανοὺς νὰ ἐκφράσωσι τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς, πρὸς ὅλους ἐν γενεῇ, πρὸ πάντων δ' εἰς τὸν πάτερ-Μακάριον καὶ πρὸς τὴν ἐντιμον οἰκογένειαν, τὴν πρῶτον αὐτὴν ὑποδεχθείσαν. αἶψα ὁ Θεὸς νὰ εἰδῇ ἀνταμείψῃ, εἶπεν, ἐπειδὴ ἐγὼ εἶμαι ἀδύνατον νὰ κάμω τοῦτο, καὶ δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ εὐχομαι δι' ὑμᾶς, καὶ μετὰ ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων περιῆλθε μετὰ τοῦ Ὀθωνος τὴν ὁμήγουριν, εἰδούσα φιλικῶς εἰς τοὺς παρεστηκότας τὴν χεῖρα, καὶ ἐπαναλαμβάνουσα ἀκαταπαύστως τὰς αὐτὰς εὐχάς.

Τὸ δ' ἐσπέραι, ὅταν ἡ ἐορτὴ ἐτελείωσεν, ἡ Θεοδώρα εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην τοῦ Λουιθόλδου, ἐν ᾗ ὠρεῖλε νὰ διαμείνῃ ἕως οὗ τελειώσῃ ἡ δι' αὐτὴν προορισθεῖσα, καὶ ὅλοι οἱ χωρικοὶ ἐχωρίσθησαν, ὁμολογοῦντες, ὅτι οὐδέποτε ἡ ἐορτὴ αὕτη ἐγένετο ὡραιότερα καὶ εὐαρεστοτέρα, διότι ταύτην τὴν φορὰν καθωπίστην αὐτὴν διὰ πράξεως, ἣτις ἤλπιζον ὅτι θὰ εὐαρεστήσῃ τῷ Θεῷ.

Ἐν ᾧ δ' εἰργάζοντο μετὰ μεγάλην σπουδὴν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ νέου τῆς οἰκίας, ἡ Θεοδώρα προτεπαθεῖ νὰ γίνῃ ὠρίλιμος εἰς τὸ τοῦ Λουιθόλδου, δοθῶντα τὴν Γερτρούδην εἰς τὰ καθημερινὰ τῆς ἔργα. Πρὶν δ' ὁ χειμὼν ἐπαναέρῃ τὰ φύχη του, ἡ Θεοδώρα μετώκησεν εἰς τὴν καλύβην αὐτῆς, καὶ ὑπῆρξε διυτέρα ἐορτὴ διὰ τὸ χωρίον, ὅταν ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, νέοι καὶ γέροντες, πάντες μικροὶ μετὰ μεγάλων ἔσπευσαν νὰ συνοδεύσωσιν ἐκεῖ τὴν Θεοδώραν,

καὶ νὰ τῇ φέρωσι ποικίλα δῶρα. Ἐκ τούτων ὁ μὲν Λουϊθόλδος τῇ ἐδωρήσατο ἰδιόχειρα τινὰ ἐπιπλα πρὸς κόσμον τῆς καλύβης· ἡ δὲ Γερτρούδη τῇ ἐπρομήθευσε πράγματα χρήσιμα πρὸς σκευασίαν τραπέζης καὶ ἡ Ρόζα τῇ προσέφερε ποσότητα πανικοῦ.

Ὅλοι δ' αὖται αἱ παρὰσκευαὶ ἐγένοντο ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Θεοδώρας, καὶ ὥς φαντασθῇ ἕκαστος μετὰ πόσης εὐαρέστου ἐκπλήξεως ἔλαβε τὴν κυριότητα τοῦ οἰκῆματός της, ἐν ᾧ τὴν ἐγκαθίδρυσεν ὁ πᾶτερ-Μακάριος, νομίζων ὅτι ἀμάρτανει, ἐὰν δὲν εὐρίσκεται πανταχοῦ ὅπου ἀγαθὴ τις ἐπράττετο πράξις.

Αἱ ἡμέραι τοῦ φθινοπώρου παρήρχοντο ταχέως, καὶ ὁ χειμὼν ἀπὸ τὴν κορυφῇ τῶν Ἀλπεων κατέβαινε εἰς τὰς κοιλάδας. Ἡ δὲ χιὼν ἐκάλυψε τοὺς πρῶτον γλοαζόντας λειμῶνας, διὰ τῆς λευκῆς σινδόνης της, καὶ τοσοῦτον ἐφράχθησαν ὑπ' αὐτῆς αἱ ὁδοί, ὥστε πᾶτα σχεδὸν συγκοινωνία μεταξὺ τῶν ἀπομακρυσμένων τοῦ χωρίου οἰκιῶν διεκόπη.

Ἦτο λοιπὸν καὶ ὁ Πᾶτερ-Μακάριος ἠναγκασμένος νὰ διακόψῃ τὰς πρὸς τὴν Θεοδώραν ἐπισκέψεις του, καὶ ἡ Θεοδώρα εἰς τὸ ἐξῆς ἐξήρχετο μόνον ἢ ἵνα προσευχῇ εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ χωρίου ἐκκλησιδίου, ἢ ἵνα ἴδῃ τὰς ἀγαθὰς φίλας της τῆς οἰκογενείας τοῦ Λουϊθόλδου. Ἀφοῦ δ' ἐτοποθέτησεν ἐντὸς τῆς καλύβης τὰ διάφορα πράγματα της, κατεγίνετο εἰς ποικίλα διὰ τῆς θελόνης ἐργόχειρα, ἃ ἤλπιζε νὰ πωλήσῃ τὸ ἔαρ ἵνα ἐπαρκέσῃ ἀφ' ἐαυτῆς εἰς τὰς ἀνάγκας της.

Ἀλλ' αἱ μᾶλλον εὐχάριστοι δι' αὐτὴν ὥραι ἦσαν ὅσαι ἐβυσιάζεν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ της, ὃν ἤθελε νὰ καταστήσῃ ἄνθρωπον ἐντελῆ. Πρὸ πάντων ὅμως, μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν της δὲν ἄφινε νὰ παρέλθῃ στιγμή, καθ' ἣν νὰ μὴ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτὸν τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ἀρετῆς. Τὸ δ' ἐσπέρας τῷ ἐδίδοε μαθήματα μουσικῆς, καὶ τὸ παῖδιον τὰ ἐμάνθανε τοσοῦτον προθύμως, ὥστε πρὶν τοῦ ἔαρος ἤξευρεν ἤδη νὰ παίξῃ τὴν κιθάραν καὶ ἡδύχαρῖσται, παίζων, τὸν Λουϊθόλδον καὶ τὴν οἰκογένειάν του.

Ὁ Λουϊθόλδος ἀφ' ἐτέρου ἔμαθε τὸν Ὀθωνα νὰ πλέκῃ κλωβία καὶ καλάθια ἐκ λύγου, ἅτινα ἠδύνατο τὸ παῖδιον νὰ πωλήσῃ τὸ ἔαρ, καὶ ἐπειδὴ ὀρνηθῇ αἱ νέες ὑπεργέθησαν εἰς τὸν Ὀθωνα νὰ τῷ φέρωσιν ἱσρακιδεῖς καὶ νὰ τὸν διδάξωσι πῶς τοὺς μεταχειρίζονται εἰς τὸ κυνήγιον, ἐκρυψε κλωβία τινὰ, ἃ εἶχε κατασκευάσει μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας.

Ἐντοσοῦτῳ δ' ἡ χιὼν ἀνέλυεν ἀνεπαίσθητῶς, καὶ μετ' ὀλίγον τὸ ἡρᾶνθεμον ἠγγεῖλε τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἔαρος· εὐθὺς δ' ἅμα αἱ ὁδοὶ ἐγένοντο βαταί, ἡ Θεοδώρα ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακαρίου, ὅστις, ἀνυπόμονος νὰ μάθῃ τὰ κατ' αὐτὴν, ἦλθε μετὰ νέου τινος ἀνόματι Κλαυδίου, ὃν ἰδίως ἠγάπα. Ὁ Κλαύδιος οὗτος διεπέρα διὰ τῆς λέμβου του τοὺς προσκυνητάς, τοὺς ἐρχομένους νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸ σπήλαιον τοῦ Κυρίου του, καὶ αὐτὸς μόνος, ἔλεγεν, ἐγνώριζε τὴν ἱστορίαν τοῦ Μοναχοῦ.

Ἀφοῦ δ' ἡ χιὼν ἐντελῶς διελύθη, ἡ μὲν Θεοδώρα ἤσυχαιε ν' ἀσχολῇται εἰς τὸν μικρὸν κηπὸν της, ἡ δὲ Γερτρούδη καὶ ἡ Ρόζα δὲν ἔπαυον νὰ τὴν βοηθῶσιν.

Ὁ δ' Ὀθων ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Λουϊθόλδου νέον εἰς τῆς οἰκίας του, ἵνα τὸν συνοδεύῃ εἰς τὰ γειτνιαζόντα χωρία, διὰ νὰ πωλήσῃ τὰ μικρὰ καλάθια ὅσα ἐπλέκε καὶ τὰ ἐργόχειρα τῆς μητρὸς του. Οἱ συμπαθητικαὶ δὲ καὶ ἀφελεῖς τρόποι τοῦ τῷ ἐπρομήθευον πάντοτε ἀγοραστὰς, καὶ ποτὲ δὲν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν χωρὶς ὅλα νὰ τὰ πωλήσῃ. Μετὰ πόσης εὐχαριστήσεως ἐθετεν εἰς τῆς μητρὸς του τὰς χεῖρας τῆς πωλήσειός του τὸ πρᾶδόν, καὶ μετὰ πόσης χαρᾶς καὶ ἐκστάσεως ὑπεδέχετο παρὰ τῆς κομήσεως, ὅταν μετὰ βραχείαν ἀπουσίαν ἤρχετο νὰ ἀφίθῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της!

Μίαν ἡμέραν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μὲ τὰς χεῖρας κενὰς, χωρὶς ὅμως νὰ φέρῃ μεθ' ἐαυτοῦ καὶ τὸ μικρὸν του φορτίον· ἀλλ' ἀντὶ νὰ φοβηθῇ τοὺς ἐλέγχους τῆς μητρὸς του ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν μὲ περισσοτέραν ταχύτητα, καὶ τῇ διηγήθη μὲ πρόσωπον ἀκτινοβολοῦν ἀπὸ χαρᾶς ὅτι ἀπαντήσας καθ' ὁδὸν δυστυχῇ ἡμιθανῇ ἀπὸ πείναν, ἐνόμισε πρέπον νὰ τῷ δώσῃ πᾶν ὃ, τι ἔφερε μεθ' ἐαυτοῦ. «Καλῶς ἐπραξας, τέκνον μου, ἀπεκρίθη ἡ Θεοδώρα, καὶ βλέπω μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι ὠφελήθης ἀπὸ τὰ μαθήματά μου. Τὸ ἀργύριον τοῦτο τὸ ἐδάνεισας εἰς τὸν Κύριον, καὶ θὰ σοὶ τὸ ἀποδώσῃ ἑκατονταπλάσιον.»

Ἐντοσοῦτῳ αἱ ἐβδομάδες καὶ οἱ μῆνες παρήρχοντο, καὶ καθ' ἑκάστην ἡ Θεοδώρα ἡθάνετο πλείοτε-ραν εὐχαρίστησιν πρὸς τὸν ταπεινὸν καὶ μονήρη βίον. Μετ' ὀλίγον δ' ὁ Ὀθων ἐκρίθη ἄξιος νὰ γένῃ κοινωνὸς τῶν ἀχράντων μυτηρίων (α)¹· ἡ δὲ Θεοδώρα καὶ ὁ Μακάριος ἠνώσαν τὰς προσπάθειάς των ἵνα διαθέσωσι τὸ παῖδιον εἰς τὴν ἐπίσημον ταύτην πράξιν. Καὶ τῷ ὄντι ὁ Ὀθων συναναστροφόμενος μετὰ τῶν ἄλλων τῆς κοιλάδος παιδίων, τοῖς ἐδίδοε τὸ καλὸν παράδειγμα τῆς εὐσεβείας καὶ νοημοσύνης. Ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔλαβε τὴν θείαν μετὰληψιν ἐφάνη ὅτι ἤρξατο νέαν ὑπαρξιν.

ΚΕΦ. ΣΤ.'

Ὁ Αἰχμάλωτος.

Ἐντοσοῦτῳ ὁ Κόμης τοῦ Βαλδοβέργου ἰδυσανίζετο εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν, εἰς ἣν τὸν εἶχε ρίψει ὁ Διέτριχος. Ἡ φυλακὴ δ' αὕτη ἦτο ἐκτισμένη εἰς τὸν ἀπότομον βράχον, ἐρ' οὗ ὁ Πύργος ἐκάθητο, εἰς δὲ τοῦ βράχου τοὺς πρόποδας ἐρρέειν ὁ Ῥήνος, πολὺ ταπεινώτερον τῆς σκυθρωπῆς τοῦ ἱππότου διαμονῆς.

Ὅλοι δ' οἱ τοῖχοι τῆς φυλακῆς ταύτης ἦσαν ἐν τῷ λίθῳ ἐντεταμημένοι καὶ ὑγρότατοι, διότι δὲν εἰσῆρχετο εἰς τὸ τεχνητὸν τοῦτο ἄντρον εἰμῆδον φῶς ἥρκει, ὅπως δαίξῃ εἰς τὸν αἰχμάλωτον ὅλον τὸ φρικῶδες τῆς κατοικίας του. Τὸ δ' ὀλίγον τοῦτο φῶς

(α) Διότι παρὰ καθολικοῖς ἡ πρώτη κοινωνία δίδεται εἰς τοὺς ἐγγένους μόνον καὶ οὐχὶ εἰς τὰ παῖδια ὡς παρ' ἡμῶν.

ἤρχετο ἀπὸ θυρίδα, ἢ μᾶλλον ἀπὸ στενὸν φεγγίτην περιπεφραγμένον διὰ σιδηρῶν κιγκλίδων. Πρὸς μίαν δὲ τῶν γωνιῶν ἔκειτο θρονίον καὶ τράπεζα λιθίνη, ἐπ' ἣς εἰς ὠρισμένας ὥρας, ὁ δεσμοφύλαξ κατέθετεν ἄρτον καὶ ὕδωρ, καὶ εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος ἔκειτο πενιχρὰ κλίνη συνισταμένη ἀπὸ τινε σανίδια καὶ ἐν ἀγύρινον στρώμα.

Ὁ δ' Ἑρρίκος, ἄλλοτε εἰς τῶν λαμπροτέρων ἱερατῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, δὲν ἦτο πλέον εἰμὴ κινούμενος σκελετός αἱ παλαιαὶ τοῦ ἦσαν ὠχραὶ καὶ κοίλαι, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ εἶχον καταντήσαι ἐρυθροὶ ἀπὸ τὰ συνεχῆ δάκρυα καὶ τὸ ἀνάστημα τοῦ ἐκάμθη ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχίας. — «Α! ἔλεγε καθ' ἑκαστὸν συνεχῶς, ἤθελον ὑπομείναι τὸ μακρὸν τοῦτο μαρτύριον, ἐάν ἤξευρον ὅτι ἡ σύζυγός μου καὶ ὁ υἱός μου εἰσὶν ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ ἡ φυλακὴ αὕτη ἤθελε μοὶ εἶσθαι εὐάρεστος, ἐάν ἤμην βέβαιος ὅτι αὐτοὶ καὶ δὲν συμμερίζονται τὴν αἰχμαλωσίαν μου! ἄλλὰ, φεῦ! ἔσως εἰς τὰ αὐτὰ ταῖα, ὅπου ἐγὼ εἶμι κλεισμένος, βασανίζονται ἐπίσης καὶ ἐκεῖνοι, οἱ προσηλυτισμένοι μοι, καὶ ἀγνοοῦσι τὴν τύχην μου! Θεέ μου! Θεέ ἀγαθὲ καὶ εὐσπλαχνε! Ἰδὲ τὰ δάκρυά μου καὶ ἀκουστοὺς τοὺς ὀδυρμούς μου! πρηνὴς κατὰ γῆς θέομαι ἐνώπιόν σου, καὶ ἀρίσκει εἰς τὴν ἀπειρον ἀγαθοτητά σου, εἰς τὴν ἄκραν παντοδυναμίαν σου καὶ εἰς τὴν ἀκριβῆ τῶν ἐπαγγελιῶν σου ἐκπλήρωσιν. Δὲν μελῶ μοιρῶ διὰ τὴν τύχην μου, καὶ δὲν γογγύζω ποτὶ κατὰ τῶν βουλῶν τῆς προνοίας σου συγχώρησον ὁμῶς ἀτυχῇ σύζυγον καὶ πατέρα νὰ ἐπικλησθῇ τὴν θεῖαν σου βοήθειαν διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, ἥτις τῶ εἶνε τοσοῦτον προσφιλέας, καὶ ἥτις, ὡς ἐγὼ, ἐλπίζει εἰς Σέ.»

Οὕτως εἶδετο ὥρας δλοκλήρους ὁ Κόμης, γονυπετής καὶ ἔχων τὰς χεῖρας ὑψωμένας πρὸς οὐρανόν, καθότι ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξήσις, ἦτον ἡ μόνη παρηγορία του. Συχνάκις διανοεῖτο ὅτι ἡ σύζυγός καὶ τὸ τέκνον του λελυμένα τῶν δεσμῶν τοῦ κόσμου τούτου, ἀπελάμβανον ἤδη εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς τὴν μακαριότητα τῶν ἐκλεκτῶν, καὶ ἐπιθύμει τὸν θάνατον ἵνα συνανωθῇ μετ' αὐτῶν. Συμμερίζοντο ὁμῶς παρίσταντο εἰς τὴν φαντασίαν του ζῶντες, καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ ἐπανίδῃ αὐτοὺς τῶ καθίστα τὰς ἡμέρας ἦτον μακρὰς καὶ τὰς νύκτας ἦτον θλιβεραὶ.

Ὅταν δ' ἐνόμιζεν ὅτι ὁ δεσμοφύλαξ δὲν ἤθελε τὸν διακόψει, ἔκυρεν ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ κεντημα, ὅπερ ἡ Θεοδώρα τὸν εἶχε προσφέρει τὴν ἑσπέραν τῆς τελευταίας ἡμέρας καθ' ἣν ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ τὸ Βαλδοβέργον, καὶ ὅπερ, ὡς ἀλλαχοῦ ἀνεφέραμεν, παρίστα τὸ φρούριον καὶ τὰς πέριξ αὐτοῦ γαίας. Ἡ χωροφύλαξ αὕτη διηγείρεν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ γλυκυτάτας ἄμυα καὶ θλιβερωτάτας ἀπαιτήσεις, καὶ τὴν κερκὴν ἔχων ἐπὶ τοῦ καθύπερου τοῦ γοῦ ἄφρινε νὰ βῶσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του θερμὰ δάκρυα. Ἡ δὲ θεὰς πτηνοῦ τινὸς ἐπταμέριον διὰ τῆς θυρίδος τῆς φυλακῆς του, ἡ πλοῖου πλέοντος ἐπὶ τοῦ Ρήου, οὐ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἐλικοειδὲς βῆμα, τῶ ἀνεπὸλου, τὴν γλυκεῖαν ἐλευθερίαν, ἣν ἀπελάμβανεν ἄλλοτε, καὶ ἐπλήρουν τὴν καρ-

δίαν του θλίψεως, εἰς ἣν ἀντεῖχε διὰ μόνης τῆς πρὸς τὴν Θεῖαν θέλησιν ἐντελοῦς ὑποκλίσεως.

Φυλάττων δὲ πάντοτε ἀκριβῶς τὰ εὐσεβῆ παραγγέλματα καὶ μαθήματα, αἵτινα ἤκουσε παρὰ τῆς μητρὸς του, καὶ, ἐν μέσῳ τῶν ἡδονῶν τῆς ζωῆς καὶ τῆς μακαριότητος τοῦ κόσμου, ἐγίνωσκε νὰ διατηρῇ τὴν ἐαυτοῦ ψυχὴν ἀμειγρὴ παντὸς ἐλαττώματος· ἡ δ' ἀκλόνητος αὐτοῦ εὐσέβεια τὸν καθίστατο τοιοῦτον, ὥστε νὰ διακρίνηται μετὰ τῶν ὁλίων τῶν ἱεροῦ τῆς αὐλῆς καὶ νὰ παρίσταται αὐτοῖς ὡς πρωτότυπον ἀρετῆς· καὶ ἡ σύζυγός του δ' ὁμοίως ἐρημίζετο ὡς μία τῶν τελειοτάτων γυναικῶν τῆς ἐποχῆς τῆς. Ὅτε δὲ στερηθεὶς τῆς ἐλευθερίας του ὡμοιάσει τὸν εἰς τὴν φυλακὴν, κατὰ τὴν Γραφὴν, κατὰ πάντα Ἰωσήφ, ἐλητμόνησε πάραυτα ὅταν ἄλλοτε διήγεν ἐν τῷ κόσμῳ εὐδαίμονας ἡμέρας, καὶ τὰς στερήσεις εἰς αἷς καταδικάσθη ἡγῆ καὶ διενόειτο μόνον περὶ τῆς θείας Προνοίας, καὶ περὶ τῆς ἐαυτοῦ ψυχῆς. Καὶ ὅτε πάλιν ἡ ἀνάμνησις τῆς οἰκογενείας του ἐθύθιζε τὴν ψυχὴν του εἰς μελαγχολίαν καὶ θλίψιν, γονυπετῶν ἐδέετο μετὰ θερμότητος καὶ τότε ἠρθάνετο ἐνδομυχῶν τινα ἀντακούσειν.

Μετὰ διατῆ δὲ βασανόν, ὁ Θεός, ἰδὼν τὸ εὐσεβὲς αὐτοῦ πλάσμα δεχόμενον μετ' ἐντελοῦς ὑποκλίσεως τὰ θλίψεις, καὶ τὰς στερήσεις, καθὼς ἄλλοτε ἐδέχετο τὰ εὐεργετήματα μετ' εὐσεβοῦς ἐγγνωμοσύνης, ἠδύνησε νὰ καταστήσῃ τὴν αἰχμαλωσίαν του ἡττον δυσφόρητον. Πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡ Ματίλδη καὶ ἡ Ἀγνή ἤθελον ἐπικλησθῇ ὑπὲρ τοῦ δυστυχικοῦ ἱπποῦ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Διετρίχου, ἐάν ἡ σκληρὰ ψυχὴ τοῦ τελευταίου τούτου ἠδύνατο νὰ πραϋνθῇ· ἀλλὰ φοβούμεναι μᾶλλον καὶ δικαίως μήπως, ἀντὶ νὰ ἀνακούρῃσι τὸν ἀτυχῇ αἰχμάλωτον ἐπιβαρύνωσι τὸν ζυγὸν του, ἀπεφάσιζαν νὰ περιμείνωσι προσηγορικῶς περιστάσιν. Ἡμέραν λοιπὸν τινὰ καθ' ἣν ὁ Διετρίχος ἦτον ἀπὼν, ἡ Ματίλδη ἐκάλεσε τὸν δεσμοφύλακα καὶ τῶ λέγει, «ἤξεύρω, ὅτι, ἀν καὶ ὑπέικων εἰς Κύριον σκληρὸν καὶ αὐστηρὸν, δὲν ἔχεις ὁμῶς ψυχὴν ἀναισθητὸν εἰς τὴν δυστυχίαν, καὶ σὲ μακαρίζω διὰ τοῦτο. Ἀλλ' ἐπιθυμῶ, σήμερον μάλιστα νὰ μοὶ δώσῃς καὶ δαίγμα τῆς ἀγαθότητός σου, καὶ ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, σοὶ ὑπόσχομαι ἀμοιβὴν ἀνάλογον τῆς ὑπηρεσίας, ἣν παρὰ σοῦ περιμένω· πληροῦ ρηθεῖται ὅτι οὐδεὶς ἄλλος πλὴν σοῦ βλέπει τὸν Κόμητα Βαλδοβέργην, ὅστις ἀπὸ πολλοῦ εἶνε ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησίν σου, ἤθελον νὰ ἀπειθῶμαι πρὸς αὐτὸν παρηγορητικὰς τινας λέξεις, καὶ ἔχω ἀνάγκην νὰ με δδηγήσῃς ἐν τῇ φυλακῇ σου.

— Κυρία μου! . . . ἀπεκρίθη ὁ Βερχτόλδος, εἰς ὃν ἡ πρότασις αὕτη ἐπροξένητε τρόμον.

— Σὲ ἐννοῶ, ἐκανελάδιν ἡ Ματίλδη, διακόπτουσα αὐτὸν φοβεῖται τὸν Κύριόν σου· καλῶς· ἀλλ' ἐάν ποτὲ μάθῃς, ὅτι σὺ ὀνομάζεις ἀπιστίαν, ἐγὼ ἀναδέχομαι τὴν εὐθύνην.

— Ἐπειδὴ τὸ θέλετε Κυρία μου, ἀκολουθήσατέ μοι.»

Ὁ Βερχτόλδος ὡδήγησε λοιπὸν τὰς δύο κυρίας διὰ διαδρόμων, οὐ ποτὲ δὲν εἶχον τολμήσει νὰ διέλθωσι πρὶν, καὶ, στὰς ἐμπρὸς θύρας ταπεινῆς καὶ σιδηρᾶς ἠνέωξεν αὐτὴν μετὰ προφυλάξεως τοιαύτης

ὥς ἂν ἐφοβιῆτο μὴ ἀκουσθῇ ὑπὸ τοῦ κυρίου του· ἀπολούθως δ' ἐνευσεν εἰς τὴν Ματίλδην καὶ τὴν θυγατέρα της νὰ εἰσέλθωσι καὶ αὐτὸς ἔμεινεν ἔξω.

Καὶ ὁ Ἑρρίκος δ' ἐξεπλάγη οὐχ ἥττον διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ἐπίσκεψιν, καὶ, ἐγερθεὶς τῆς ξουλίνης του ἔδρας, ἐπλησίασε τὰς δύο γυναῖκας — Μὴ φοβεῖσθε ποσῶς, Κύρια Κόμη, τὸν λέγει ἡ Ματίλδη, ἡμεῖς ἤλθομεν, ἂν εἶνε δυνατόν ν' ἀνακουρίσωμεν τὰς δυστυχίας σας· ἐπιτρέψατε λοιπὸν ἡμῖν νὰ καθήσωμεν καὶ ἐν πρώτοις εἰπέτε μας τὴν ἀφορμὴν τῆς τοσοῦτον αὐστηρᾶς αἰχμαλωσίας εἰς ἣν εἰσθε καταδικασμένοι.

— Εἶθε ὁ Κύριος νὰ σᾶς ἀνταμείψῃ διὰ τὸν οἶκτον, ὃν εὐηρεστήθητε νὰ δείξητε ὑπὲρ ἐμοῦ, Κυρία μου· ἀλλ' ἡ ἱστορία μου εἶναι διεξοδική, καὶ ἤθελον καταχρασθῇ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῶν στιγμῶν σας, διηγούμενος αὐτὴν, καὶ μάλιστα ἐάν, ὡς ὑποθέτω, εἰσῆλθετε ἐδῶ κρυφίως καὶ ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Κυρίου τοῦ Πύργου. Τότε ἡ μὲν Ματίλδη διεβεβαίωσε τὸν αἰχμαλῶτον περὶ τῆς ἀσφαλείας των, οὗτος δὲ διηγῆθη ὅλον αὐτοῦ τὸ παρελθὸν, καὶ ἡ διήγησις αὐτοῦ ἐπροξένησε τοιαύτην συγκίνησιν εἰς μητέρα καὶ θυγατέρα ὥστε ἀμφοτέραι ἔχυσαν πολλὰ δάκρυα.

Ὅταν δ' ὁ Κόμης ἐτελείωσε τὴν διήγησιν τῶν συμβάντων του, ἡ Ματίλδη εἰσῆγαγε τὸν ἐπιστάτην τῆς φυλακῆς, καὶ τὸν λέγει, — ὁ σύζυγός μου ἐπισκέπτεται συχνὰ τὸν Κόμητα;

— Ὁχι, Κυρία μου, ἐμπιστευόμενος ὁλοκλήρως εἰς ἐμὲ, δὲν ἐδειξεν οὐδ' ἅπαξ τῇ περιέργειαν νὰ τὸν ἴδῃ.

— Ἐάν οὕτως ἔχῃ, τὰ πάντα πρέπει ἐδῶ νὰ μεταβληθῶσιν, ὡς ἐγὼ θὰ σὲ διατάξω. Εἰποῦσα δὲ ταῦτα, ἠγέρθη, καὶ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Κόμητα

— Λάβετε ὑπομονὴν, τὸν λέγει, ὁ Κύριος δὲν θὰ σᾶς ἐγκαταλείψῃ, καὶ μίαν ἡμέραν θέλει σᾶς ἀποδώσει δικαιοσύνην. Ἄς ἐνώσωμεν τὰς δεήσεις καὶ τὰ δάκρυά μας, καὶ ἂς μὴ παύσωμεν ἐλπίζοντες. Ἐῖτα δ' ἐξῆλθεν ἀποδοῦντα εἰς τὸν αἰχμαλῶτον χαιρετισμὸν πλήρη χάριτος καὶ εὐνοίας.

Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας, ἡ φυλακὴ μετέβαλλεν ὁλοκλήρως ὄψιν. Τὰ στανιδώματα καὶ οἱ τοῖχοι ἐκαθαρίσθησαν ἀντὶ τῆς ἀχυρίνης κλίνης ἐτέθη ἄλλη ἀναπαυτικὴ καὶ ἔχουσα πάντα τὰ χρειώδη, ἔδραι τινὲς ἐκ σχοίνου περιεχύκλων τὴν καρυίνην τράπεζαν τὴν ἀντικαταστήσαντες τὴν λιθίνην, καὶ, κατ' αἰτησιν τοῦ Κόμητος, ἡ γυνὴ τοῦ ἐπιστάτου ἐκρέμασεν εἰς τὸν τοῖχον σταυρὸν, ἐφ' οὗ ἐφαίνετο τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰκόνα τῆς Παναγίας. «Τὰ πάντα λίαν καλὰ, ἔλεγεν ὁ Βερχτόλδος, ἀλλ' ἐάν ἤρχετο εἰς τὴν ιδεάν τοῦ ἱππότη νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν δεσμώτην, τί θέλει γείνει δι' ἐμέ;

— Ἐσο ἥτυχος, ἀπεκρίνετο ἡ γυνὴ τοῦ, ποτὲ δὲν θὰ συλλάβῃ τοιαύτην ιδεάν· ἡ ἐνοχος συνείδησίς του δὲν θέλει τὸν ἐπιτρέψῃ νὰ πλησιάσῃ τὸ θῦμά του. Καὶ ἐκτὸς τούτου, ἐάν ποτὲ ἀποφασίσῃ αὐτὸ, βεβαίως θὰ διατάξῃ νὰ φερθῇ ὁ αἰχμαλῶτος εἰς ἄλλο δωμάτιον.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΚΑΡΟΛΟΣ Α',

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.

(Συνέχεια. Ἴδε Φυλλ. 46.)

Ἦτο πρόδηλον ὅτι ὁ Κάρολος δὲν θέλει ἐνδώσει εἰς τοιαύτας ἀξιώσεις, ἐνόσφ' εἶχε τὸν τρόπον τοῦ ν' ἀντισταθῇ εἰς αὐτάς· ὅθεν ὅταν τῇ 17 Ἰουνίου καθυπεβλήθησαν εἰς αὐτόν, ἐν Ἐξοράκω, αἱ τελεταῖαι τοῦ Παρλαμέντου προτάσεις, ἡ ὁργὴ ἐξήστραψεν εἰς τὰ βλέμματα τοῦ βασιλέως, καὶ βαθὺ ἐρύθημα ἔβαψε τὸ πρόσωπόν του. «Ἄν παραδεχθῶ», ἀπήντησεν εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τῶν δύο βουλῶν, «τὰ παρ' ὑμῶν ζητούμενα, ἐνδέχεται οἱ ἄνθρωποι νὰ παρουσιάζωνται καὶ τοῦ λοιποῦ ἐνώπιόν μου ἄσκεπεις· ἐνδέχεται ν' ἀσπάζωνται εἰσέτι τὴν χειρὰ μου καὶ νὰ μὲ ἀποκαλῶσι Μεγαλειώτατον· ἐνδέχεται τὰ ἐπιτάγματα νὰ φέρωσιν εἰσέτι, κατὰ τύπον, ὅτι ἐξεδόθησαν τῇ θελήσει τοῦ βασιλέως δηλουμένην ὑπὸ τῶν δέω βουλῶν· ἴτως ἐπιτραπῇ νὰ προηγῶνται ἐμοῦ ἡ βασιλικὴ ῥάβδος καὶ ἡ σπάθη καὶ νὰ διασχιδάζω φέρων τὸ σκηπτρον καὶ τὸ στέμμα, κλάδους ἀθαλεῖς δένδρου ξηροῦ. Ἀλλὰ πραγματικὴν, ὅλλ' ἀληθῆ ἐξουσίαν οὐδεμίαν θέλω ἔχει, οὐδὲ θέλω καταντήσῃ ἄλλο τι εἰμὴ σκιά, εἰμὴ κενὸν βασιλέως σύμβολον». Καὶ διέκοψε τὴν διαπραγματεύσιν.

Τὸ παρλαμέντον περιέμενε τὴν τοιαύτην ἀπάντησιν· ἅμα δ' ἐλθούσης αὐτῆς, πᾶς δισταγμὸς ἐξέλιπε καὶ τῇ 9 Ἰουλίου 1642, ὑπεβλήθη εἰς συζήτησιν ἡ περὶ ἐμφυλίου πολέμου πρότασις. Μία μόνη φωνή, ἄλλοτε θερμῶς τὰς καταχρήσεις τῆς ἐξουσίας πολέμησασα, ἠγέρθη καὶ ἤδη κατὰ τῆς ὁλεθρίας ταύτης προτάσεως. «Κύριε πρόεδρε, εἶπεν ὁ καλὸς κἀγὼ θὸς Ρυδυάριος (Rudyard), οὐδεὶς ελαφύτερον ἐμοῦ καθεύδει περὶ τῆς τιμῆς τοῦ παρλαμέντου καὶ εὐχῆται θερμότερον περὶ τῆς ἐπιτυχίας αὐτοῦ· ἀλλὰ διατὸ νὰ κρίνωμεν καλῶς τὴν θέσιν εἰς ἣν εὐρισκόμεθα σήμερον, ἂς ἀναδράμωμεν εἰς τὴν πρὸ τριετίας ἐποχὴν. Ἐάν ἤθελέ τις μᾶς εἶπῃ τότε, ὅτι, ἐντὸς τριῶν ἐτῶν, ἡ βασιλίς, δι' οἰκνότητος τινὰ αἰτίαν, θέλει φύγει ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν εἰς Ὀλλανδίαν· ὅτι ὁ βασιλεὺς θέλει ἀπομακρυνθῇ ἀπ' ἡμῶν καὶ ἀπὸ τοῦ Λονδίνου, διὰ νὰ ὑπᾶν εἰς Ἐξοράκον, λέγων, ὅτι εἰς Λονδίον δὲν εἶναι ἀσφαλές· ὅτι κοινὴ στάσις θέλει ἀνασείσει τὴν Ἰρλανδίαν· ὅτι ἡ ἐπικράτεια καὶ ἡ ἐκκλησία θέλουν ὑποκύβει εἰς τὴν ἤδη ἀναλίσκουσαν αὐτὰς διχόνοια· βεβαίως ἡ ιδέα μόνη τοιαύτης πραγμάτων καταστάσεως ἤθελε προξενήσει φρίκην εἰς ἡμᾶς· ἂς ἐκτιμήσωμεν λοιπὸν δεόντως τὴν κατάστασιν ταύτην, ἐπελθοῦσαν ἤδη πραγματικῶς. Ἐάν ἀπ' ἐτέρου ἤθελε μᾶς εἶπῃ τις, ὅτι, ἐντὸς τριῶν ἐτῶν, θέλομεν ἔχει παρλαμέντον, ὅτι ὁ ναυτικὸς φόρος θέλει καταργηθῇ, ὅτι τὰ ἑκτακτα δικαστήρια θέλουν παύτει, ὅτι θέλομεν ἔχει τριετὴ παρλαμέντα, τί λέγω, τριετῇ; παρλαμέντον αἰδιον, τὸ ὅποσον οὐδεὶς ἄλλος, ἐκτὸς ἡμῶν, δύναται νὰ διαλύσῃ· ἀναμφιδόλως ἤθέλομεν θεωρήσῃ ταῦτα πάντα ὡς εὐτυχίας ὄνειρον. Ἀλλ' ἰδοὺ ἔχομεν